

ISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahtól az
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 86. szám.

Nagy-Várad.

Kedd, 1913. április 15.

Hamis híresztelések Nagyváradról.

Az kétségtelen, hogy a mostani pénzkrisis súlyosan nehezedik Nagyvárad és Biharmegye egész közgazdasági életére; megbénítja az ipart, kereskedelmet s különösen a gyengén megalapozott vállalatok nehéz körülmények közzé jutottak.

Ez azonban nemcsak Nagyváradon és Biharmegyében van így, hanem az egész országban; a fizetéképtelenségek, csődök száma nálunk éppen nem nagyobb, mint az ország bármely hasonló vidékén; sőt ha az arányokat vesszük, ebben a szomorú statisztikában nem Nagyvárad vezet.

Es mégis mit látunk?

Nagyvárad és Biharmegye úgy van kikiáltva, mintha itt valóságos földindulás dülne a közgazdasági életben, amely halomra dönt mindent; — mintha itt a törvényszéknek más dolga nem is akadna, mint a csőd bejelentésekkel járó intézkedések foganatosítása.

A fővárosi hírlapok naponként rémesnél-rémesebb közleményeket hoznak Nagyvárad és Biharmegye közgazdaságának pusztulásáról, kiszínezett szenzációként találnak fel jelentéktelen dolgokat, nem egyszer 3-4-féle variációban tüntetve fel ugyanazt.

Es hiába tagadnánk, a nagyvárad-i sajtó egyrésze szintén sűrű egymásutánban hoz olyan közleményeket, a melyek a viszonyokat nem ismerőket könnyen félrevezetik.

Minő véleményt alkotna pl. egy nagyvárad-i bankigazgató, ha Szegedről, Pozsonyról, Kassáról, vagy bármely vidéki városról az ottani lapban hasábokra menő cikket olvasna az utóbbi néhány évben nyi-

tott csődökről s hogy mily összegeket kaptak azokból a csődtömeggondnok ügyvédek.

Talán éppen az általános pénzkrisis hordja magával, hogy kávéházakban, klubokban stb. most szokatlanul sokat foglalkoznak az emberek a felmerülő pénzügyi bajokkal. Ha egy vállalkozónak, kereskedőnek, vállalatnak pénzügyi zavarai vannak, a kávéházakban már egymásnak adják a hirt, hogy X. Y. fizetéképtelen, megbukott s jóllehet, hogy a dolgot az illető egy-két 24 óra alatt rendezi, a rossz hír terjed tovább s a tizedik ember már a csődkérvényt is látta. Ilyen példákat mi is tudunk.

Nem lehet tehát csudálni, ha ezek a szóban és írásban korpoltált hírek, bár ok nélkül, olyan színben tüntetik fel városunk és megyénk egész közgazdasági életét, hogy a viszonyok ismeretén kívül állók a legrosszabb véleményt alkotják afelől.

Normális időben az ilyen híresztelésekről legfeljebb 24 óráig beszélnek; azután nem is gondolnak rá; de a mostani vészes időkben magukban rejtik a veszedelem magvát s romboló hatással vannak úgy is megpróbáltatásoktól sújtott közgazdaságunkra.

Hogy Nagyváradnak ilyen rossz hire terjedt, kétségtelenül nagyrésze van abban a Moskovits-féle cipőgyár óriási vesztésének is. Vannak, akiknek érdeke, hogy ezt is a pénzválsággal hozzák összeköttetésbe, holott tudvalevő, hogy a baj már régibb keletű, de csak most pattant ki.

Csak természetesnek találjuk, hogy közgazdasági életünk vezető

egyénei látván a hamis, tendenciózus híresztelések káros hatását iparunkra, kereskedelmünkre, keresik a módokat, hogy az igazság feltárásával ettől a veszedelemtől megmentsek Nagyváradot és Biharmegyét.

Ezt a célt szolgálta az az értekezlet is, amelyet vasárnap tartottak közgazdasági életünk leghivatottabb faktorai a nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamarában.

Az értekezlet folyamán kétségtelenül konstatálták, hogy Nagyváradról és Biharmegyéről, — különösen mióta a sanyaru pénzkrisis tartja lenyűgözve egész közgazdasági életünket — rosszakaratu, tendenciózus hírek kerülnek forgalomba, amelyek az igazságnak, a valódi helyzetnek meg nem felelnek, mert Nagyváradon és Biharmegyében éppenséggel nem rosszabb a pénzügyi helyzet, mint bárhol az országban.

Ez az igazság és ha a sajtó és a közönség nem terjeszt hamis híreket, a valósnak meg nem felelő tendenciózus pletykákat Nagyvárad és Biharmegye közgazdasági élete nem lesz olyan sötét színben feltüntetve, mint most.

A béke felé.

A hatalmak válasza.

Szófia, április 14.

A hatalmak követői vasárnap este átnyújtották a hatalmak válaszát, amely a következőképpen szól:

A hatalmak meglelégedéssel veszik tudomásul, hogy a szövetségesek hajlandók beszüntetni az ellenségeskedést és a szövetségesek jegyzékének négy pontjára válszuk a következő:

Az első pontra nézve (a bolgár határ) nem tesznek megjegyzést a hatalmak.

A második pont tekintetében fölhívják a szövetségesek figyelmét arra, hogy mivel az égei szigetek sorsáról való döntés a hatalmak elhatározására van bízva, ez a pont

Keztyük túlhalmozott raktár miatt mérsékelt áron árusítatnak el.

Fehér János

Női bőrkeztyü 1-20 K-tól, férfi bőrkeztyü 2 K-tól kaphatók.

keztyüs és kötszerész üzletében

Saját gyártmányu keztyük tisztítása 16 fillér.

Saját gyártmányu keztyük javítása díjtalan.

Bémer-tér (Telefon 419. sz.)

csak olyan fönntartással teljesíthető, hogy e szigetek közül néhányra nézve még később kell határozni.

A harmadik pont tekintetében a hatalmak hajlandók már most közölni a szövetségesekkel Albánia északi és északkeleti határait. A délkeleti és déli határt akkor fogják közölni, amikor meg lesz állapítva.

A negyedik pontra nézve — minthogy minden pénzügyi kérdés megoldását a Párisban összeülő bizottságnak tartották fenn, amelyben a szövetségesek delegátusai is résztvesznek — a hatalmak úgy vélik, hogy e pillanatban nincs ok a hadikárpótlás elvi kérdésének tárgyalására.

Gesov miniszterelnök és külügyminiszter a követeknek azt mondta, hogy a kormány érintkezésbe fog lépni a szövetségesekkel.

Javult a helyzet.

Bécs, április 14.

A helyzet annyiban javult, hogy Szerbia komolyan foglalkozik a csapatok visszavonásával és Nikita is csak látszólag bombázza Szkutarit. A nagyhatalmaknak azért nem adták még át a válaszigjegyzéket, mert Oroszország utasítása nem érkezett meg.

Megegyeztek a törökök és a bolgárok.

Szófia, április 14.

A lapok jelentése szerint biztosra vehető, hogy az előzetes békét a jövő hét folyamán Londonban aláírják.

Belgrád, április 14.

A lapok a Szkutari előtti eseményekkel foglalkoznak és arra a következtetésre jutnak, hogy Szerbia részéről az engedékenység elkerülhetetlen volt. A Politika Szkutari előtt lefolyt tragédiáról beszél és azt véli, hogy Montenegró most éppen olyan helyzetben van, mint volt Szerbia az annexió idején. Az

ostromnak a montenegróiak által való folytatását itt reménytelennek tartják. Politikai körökben azt hiszik, hogy Miklós király engedni fog, annál is inkább, mert Szófiából sürgetik a béke megkötését és esetleg bekövetkezhetik Montenegró teljes elszigetelése.

Merénylet a spanyol király ellen.

Háromszor rálöttek.

Alfonz, a spanyolok szimpátikus királya ellen Madridban merényletet követtek el. Ez immár a negyedik mely a fiatal király élete ellen irányul.

A táviratok, melyek a spanyol fővárosból érkeznek, arról szólnak, hogy a merénylő anarchista, még pedig a javából, Barcelonából, Ferrer iskolájából.

A merényletről alábbi távirataink adnak hírt.

Madrid, április 14.

Alfonz királyra tegnap délután a spanyol bank épülete előtt háromszor rálöttek. A király sértetlen maradt. A merénylőt letartóztatták.

Madrid, április 14.

Mikor a király a csapatszemléről kocsin visszatért, a spanyol bank épülete előtt három revolverlövést intézett ellene egy ember. A király sértetlen maradt.

Madrid, április 14.

A merénylőről, aki elfogatásakor nem akarta nevét elárulni, kiderült, hogy *anarchista*

Mikor a rendőrségen megtudta, hogy lövései nem találtak, cinikusan mondta:

— Igazán sajnálom, hogy nem sikerült.

Bécs, április 14.

A spanyol nagykövetségen ma reggel a diplomáciai testületek egymásután fejezték ki szerencsekívánataikat Alfonz király szerencsés megmenekülésén. Őfelsége külön jelentést tétetett magának az esetről és üdvözlő táviratot menesztett Madridba.

A merénylő kihallgatása.

Madrid, április 14.

A merénylőnél ujságszemelvényeket találtak Ferrer haláláról, továbbá egy névjegyet, a melyre ez volt írva:

Henriette, ha szeretsz, akkor megboszulod halálomat.

A merénylő a rendőrségen nyugodtan viselkedett és a hozzá intézett kérdésekre biztosan felelt. A rendőrtisztviselő kérdésére azt felelte, hogy a neve *Allegres*, spanyolországi születésű, husz éves és butorasztales. Arra a kérdésre, hogy mi indította a merénylet megkísérlésére, Allegres ezt felelte:

— Látja kérem . . .

Tovább nem tudta folytatni, mert a zokogás elfojtotta a hangját. Időt engedtek neki, hogy magát összeszedje, s azután tudatták vele, hogy a király nem sérült meg.

— Igazán nagyon boldog vagyok, hogy ezt hallom.

A rendőrtisztviselő: Ha olyan nagyon boldog, akkor miért akarta őt megölni?

Allegres: Látja kérem, ezt igazán nem tudnám megmondani. Hirtelen ötletem támadt és valami ösztökélt, hogy ezt az ötletet végrehajtsam.

A merénylő újra akadozott és nem tudta folytatni előadását.

ARANYESŐ.

— Operett 3 felvonásban. Szövegét Mérei Adolf, zenéjét Zerkowitz Béla írta. A Szigligeti színházban először adták 1913. április 13-án. —

A színház ismét talált egy operettet, mely sokat nem ér, de sokakat fog vonzani a színházba. Zerkowitz Béla, az operett zenéjének szerzője ismerős a közönség előtt kupléiról; természetesen dolog, hogy már Zerkowitz nevének kedvéért sokan megnézik az Aranyesőt. De hogy még több vonzódó legyen, a kuplészerző mellé odaállott a modern színpadi technika minden raffinérijája. A hol gyengül a zeneszerző — s bizony efféle gyengülés igen gyakori az Aranyesőben — ott előugrik a diszletfestő, a villamszerelő, a rendező, a primadonnák szabónője és — a trikókereskedő, mikor pedig ezek is kimerültek, előrukkol a korinahuzó, leereszt egy függőnyt, az onrajta van az „Úncili-smuncili“ kuplé szövege, a földszinti állóhely és a karzat lelkesedve elénekli a kuplét, megújratja kétszer önmagát — kész lehetetlenség, hogy ennyi kiváló erő egyesült munkássága ne tudjon kasszadarabot faragni az Aranyesőből is.

Mert bizony ezek nélkül a segítségük nélkül az Aranyeső nem nagy érdeklődésre

tartana számot. Mindjárt a meséje meglehetősen gyenge. Az egész egy válságosnak induló, szerencsére jól végződő szerelmi történet. Báró Turbolyay Aladár szerelmes Bánky Jolánba; a szerelmesek aligha lehetnek egymáséi, mert mind a ketten szegények. A bárónak egy amerikai milliárdos kisasszonyt szemelnek ki menyasszonyul; Nizzában kell vele találkozni. Bánky Jolán megtudja ezt és mivel ő a Cook-féle menetjegyiroda hivatalnoknője, áthelyezteti magát Nizzába. Megindul a küzdelem az amerikai milliárdos kisasszony és a magyar menetrendjegyirodai hivatalnoknő közt, a küzdelem eredményeként mind a ketten kiadják az utat a bárónak. A báró végső elkeseredésében utolsó aranyát a játékasztalra dobja, ott összenyer hatszázezer frankot, elveszi feleségül Jolánt, az amerikai kisasszony pedig egy másik bárót kap férjéül, a fiatal báró nagybátyját.

Sovány mese és még nagyobb baj, hogy a szövegíró ötletessége is sovány. Az operettszövegeknél megszoktuk már a szellemességnek valamelyes fokát, erről itt le kell mondanunk. A káromkodó urasági huszár nagyon elkopott alakja még unalmasabbá válik ügyetlenül összeollózott ócska és lapos mondásaitól. Mikor rákezd egy-egy huszárosnak szánt cifrázásra, a közönség ásit. A

párbeszédekben is kevés az ötlet. Hatásosnak szánta a szövegíró (Mérei Adolf, no persze, Dolfi) a szentekről, mint megvesztegethető „kijárókról“ csinált megjegyzést, de az a megjegyzés csak mint kimagasló hülyeség érdemel említést. A humor általában nyirkos, erőltetett.

A zenében nem egy helyen felesillámlik Zerkowitz tehetsége és ügyessége, de az is, hogy a ki jó kupléíró, az még nem okvetlenül jó operettíró is. Az Aranyeső zenéje általában nem hat az eredetiség megkapó erejével, bár nem egy részlete szép, dallamos. Az operett kerete tulságosan tágas Zerkowitz Béla tehetségének, mely csak a kuplé strófaiban van otthon.

A gyenge szövegre és zenére ráakasztott sallang káprázatos. Ami trükköt ki lehetett eszelni vagy más operettekből átkölcsönözni, az az Aranyesőben mind benne van. Van benne felvonulás, tánc, gyermekének, álomkép, trikó, Bura Karesi zenekara, ének a karzat számára, aranyeső (papírból) a közönség közé és ami fő: minden primadonnának legalább hét, szebbnél-szebb toalettje. A rendezés és a szabónők valóságos versenyre kelnek s amire a szövegíró és a zeneszerző nem voltak eléggé képesek, azt megteszik ők: meghódítják a közönséget.

Tavaszi és nyári a legszebbek Reinnál
amerikai cipők Telefon 10-74. Rákóczi-ut.

A párisi anarkisták.

Páris, ápril 14.

Allegres, a *barcelónai Ferrer-szövetség tagja*, amelynek Párisban is nagyon sok tagja van. A párisi spanyol anarkistákat szigorúan figyelik, mivel Alfonz király nem sokára Párisba fog jönni. A merénylő kihallgatása alkalmával tettének indító okairól minden felvilágosítást megtagadott. Lehetséges, hogy nem ép elméjü.

Prohászka székfoglalása.

A *Petőfi-Társaság* vasárnap délelőtt az Akadémia kis tanácstermében tartotta szokásos fölolvasó ülését, amelyen *Herczeg Ferenc* elnökölt. A fölolvasó ülésnek érdekessége volt *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök, tiszteleti tagnak előadása, amelyet *Mily mélység az üres madárfészek* címmel tartott meg.

Az előadónak ez volt a székfoglalója a társaságban és nagyérdemű fölolvasását azal kezdte, hogy ismertette a kis madarak életét fészükben. Ezt azonban vonatkozásba hozta az emberi élettel, melyet csak akkor tart kielégítőnek és teljesnek, ha annak eszménye, ideális tartalma van. A tudós főpap fölolvasásában a többi közt ezt mondta:

— Én úgy érzem, hogy nekünk még most sincs fészünk, hanem hogy a szétszakadás, a szétrepülés stádiumában vagyunk. Nincs meg az a nagy eszmény, mely mindnyájunk lelkén uralkodik és minket összetartson, közös elszánt akcióra segítsen. A testnek ereje — ugyanezt kell mondanom a testületekről is — bizonyára a tagok és szervek egységétől s harmonijától függ. Ezt pedig csak ragyogó, vonzó és közös eszmények és eszményi célok adják és az ezek hatása alatt ébredő aspiráció. A középkorban voltak ilyen eszmék. Mi most másképp

Az itteni előadásból is a rendezést kell elsősorban kiemelni. Ami látványosságot a Szigligeti Színház színpadján el lehet érni, azt mind végig produkálják fél 8-tól csaknem 11 óráig. A bemutatott előadás legszébb sikere talán *Kassay Rózsina* volt a milliárdos kisasszony szerepében. Amit hanggal nem győzött, azt pótolta bájos megjelenésével, ügyes játékkal és rendkívül sikkes táncával. Tegnap ezt a szerepet *Horváth Mici* játszotta, hasonló szép sikerrel. *Görög Olga* Bánky Jolán szerepében ragadta tapsokra a közönséget gyönyörű énekével. A tékozló báró szerepét *Medgyaszai* játszotta és énekelte, a nála megszokott sikerrel, míg a nagybácsi szerepe *Leöveinél* volt jó kézben. *Kabost* kis szerepében hosszú pihenés után örömmel látta viszont a közönség. *Sebestyén* Irma és *Kovács* Anna is tetszettek. Ötletes volt *Tompa* alakítása: Torelli zeneszerzőből csinált ügyes figurát. Külön kiemelendő az összes női szereplők toalettje; a mit ezen a téren produkáltak, az lehetett ám a mai pénzszük világban igazi művészet! Egyik öltözék szebb, mint a másik; valóságos élő divatlap volt az egész Aranyeső, a mely ha gyenge is operettnek, de mint élő divatlap határozott rekordot ért el. Biztos, hogy egy héttig le nem kerül a műsorról és lesz közönsége mindig bőven.

—r.

állunk. Nem mintha az emberiséget ma is nem járnák át nagy erős vágyak, hanem az jellemzi korunkat, hogy homloktérben áll a gazdasági érdek, a megélhetés, a jobb életmód gondolata és ennek folytán a sulypont a gazdasági munkában, az ipari és kereskedelmi szervezetekben fekszik, melyeknek lelke a nyereségvágy elve: a verseny. Igaz, hogy itt is emlegetnek nagy célokat s hogy az ipari és kereskedelmi fejlődés által minden bizonnyal az emberiség haladását szolgálják, de a reális cél, az indító ok itt a haszon, a profit és minden ezt szolgálja. A harmonia itt csak látszólagos, mondjuk hulladék, vagy melléktermék, a valóság pedig a létért való harc, a küzdelem, küzdelem a tőke és munkásság, tőke és tőke, társulatok és társulatok és trösztök közt. Azért nincs érzékünk az élet összefoglalása iránt. Még nem találtuk meg az összefoglalásnak azt a formáját, melybe beállíthatnók a modern embert, a mindent környező realitást, a jót, a rosszat, a küzdelmet, a megnyugvást. A fészek még nincs meg, azaz, hogy már kirepültünk a fészekből. Művészetünk és irodalmunk is ilyen. Mindenütt érezzük a nagy ideálok hiányát.

A hegyközség közgyűlése.

A pénteki fagy. — A négy uj hegyi iskola.

Köszönet Molnár Imrének.

A nagyvárad hegyközség szőlőbirtokossága vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg a városháza bizottsági termében tavaszi közgyűlést, dr *Molnár* Imre elnöklete alatt. A közgyűlésen szép számmal jelent meg a birtokosság.

A közgyűlés megnyitása után *Markus* János hegybíró terjesztette elő időszaki jelentését, mely szerint a közbiztonság a télen, dacára az abnormis gazdasági és pénzügyi viszonyoknak, teljesen kielégítő volt. Az április 11-iki fagy a szőlőkben még kárt nem igen okozott, de a gyümölcsökben, így főként a kajszin, ringló, cseresznye és dió fejlődő termésében már észrevehető pusztítást vitt véghez. Örömmel adja tudomásul a jelentés, hogy a szőlőhegyen a jövő évben négy helyen elemi iskolát állítanak fel.

Az iskolák helyéül a Köröztetőt, Sötétágot, Törkómérőt és Heringh-oldalt (a Hágó táján) szemelték ki. Az iskolák 1914 év szeptember havában lesznek megnyitva. A hegybíró jelentését örvendetes megnyugvással vették tudomásul.

A számvizsgáló bizottság jelentését olvasták fel ezután a múlt évi zárszámadás felülvizsgálásáról.

A számadatokat mindenben helyesnek találták s azt a hegyközség is egyhangulag magáévá tette s a felmentvényt *Balázsovits* Rezső pénztárnoknak és *Markus* János hegybírónak megadta.

Az 1913. évi háztartási költségelirányzatot tárgyalták ezután, mely a múlt évi költségelirányzattól adataiban nem tér el, így azt egyhangulag elfogadták.

A választmány megnyitása következett. A kilépő hét tagot egyhangu lelkesedéssel,

közfelkiáltással újból megválasztották, az elhunyt *Makay* József helyét pedig dr *Stokker* József ügyvéddel töltötte be a közgyűlés, majd a kisebb folyó ügyeket intézték el a választmány javaslata értelmében.

A tárgysorozat kimerültével dr *Molnár* Imre elnök tartalmas, szép beszédet intézett a birtokossághoz. Szólt a mai sulyos gazdasági viszonyokról, melyhez még évről-évre a nehéz elemi csapások is hozzájárulnak. Lelkesítő beszédében kitartásra, szorgalmas munkálkodásra buzdította a soha nem csüggedő szőlőbirtokosságot, mert a város jövő fellendítésében, gazdasági életében nagy jelentőségű szerepre hivatott a szőlőhegy és a szőlőkultúra. Örömmel adja tudomásul, a földmívelésügyi különítmény létesítését is, mely a gazdasági érdekek fejlesztésének és védelmezésének elsősorú tényezője lesz Nagyváradon. A lendületes, szép buzdító beszédet lelkesen megélték.

Dr *Kovács* S. János kereskedelmi iskolai igazgató kért szót ezután. Szükségesnek tartja, hogy a gyűlés befejezése előtt leróják a hála adóját szeretett elnökük, dr *Molnár* Imre iránt, aki nem csüggedő lelkesedéssel, fiatalos kitartással és önzetlenséggel küzdött mindég a szőlőbirtokosság együttes érdekeiért, így a szőlőkultúra, e fontos magyar közgazdasági ág fellendítéséért. Indítványozza, hogy illusztris vezérüknek újabb diadaláért, a szőlőhegyen felállítandó négy uj elemi iskola létesítéséért, — mely kizárólag dr *Molnár* Imre lelkes fáradozásának érdeme, — jegyzőkönyvben adjanak kifejezést iránta való hálájuknak és köszönetüknek. Percekig tartó taps és éljenzés jelezte az indítványt egyhangu lelkesedéssel történt elfogadását.

Elnök ezután a megjelenteknek fáradságukért köszönetet mondott és a gyűlést bekezesztette.

A VALLÁS és a tömegpszihologia

*

Vasárnap délután egy fészületlen bajuszu ur tartott előadást a városházán a tömegpszihéről. Dr *Rónai* Zoltán budapesti gyakorló ügyvéd, aki szabad óráiban bizonyára szorgalmasan szokta olvasni Nitschét, Bebelét, a Népszavát és Szász Zoltán kimerült szellemű írásait.

A tömeg lelkéről beszélt. A váradai közönségtől nem volt szép dolog, hogy nem jelent meg tömegesen az előadáson. Rónai Zoltán szelid kis fekete szeme nem is tévedt rá a hallgatóság ritka soraira. Kikeresett egy fix pontot, egy szög aranyos fejét, azt nézte folyton. A stílusában volt valami meleg szuggesztív erő, félenség és lágyság, ünnepélyes szavai voltak, amelyeket a pesti napilapok tárcáiban olvas az ember.

Nem voltak eredeti gondolatai, ő nem is propagáló tehetség, inkább stíliszta, akit a nagyobb tömeg nem szívesen hallgat. Ártatlan konzekvenciái sem voltak sulyosak, azért nem is szabad rá haragudni, hogy a vallást

8 hó végéig rendkívüli leszállított árak! Elegáns kostümök 25 K-tól, divatos

felöltők 18 K-tól, lüszterből 12 K-tól, szövet- és gyapju delin pongyolák 12 K-tól, mosó cretonból 6 K-tól, izléses blousok selyemből 7 K 50 f.-től, szövet és gyapju delinből 5 K-tól, Madeira és grenadinból 3 K 80 f.-től, kítűnő aljak szövetből 7 K 50 f.-től, Gyermekekruhák ugyszintén vászonból 5 K-tól.

női- és leányka kalapok nagy választékban :-: HEVESI „Párisi divataruházában“ Nagyvárad (Zöldfa-utca.)

is a presztizs hatalmas produktumai közé sorozta. Mert ez volt a merituma annak a résznek, amelyben egyes próféta ihlettel megáldott és magasabb erkölcsi erővel rendelkező egyének működéséről mondott. Azonban ezt sem merete úgy erősen, nyíltan kimondani, csak messziről célzott rá, ez volt titkos gondolata, de bizonyára nem tudta, hogy milyen publikummal áll szemben.

Krisztus nem azért tudott uralkodni a tömegeken, mert presztizse volt, hanem mert megtudta győzni az embereket tanítása igazságáról. Az nem vallás, amely csak egyes emberek glóriájából, erejéből, tehetségéből fakad. Kell még valami hozzá, hogy megérje fennállásának milléniumait. És ez a valami az isteni erő.

Ezt csak úgy mellékesen mondjuk. Hiszen nem célunk nekünk mindenkivel polemizálni. A kis budapesti ügyvéd leutazott a fővárosból, csevegett egy kicsit, lehet hogy alaposan készült is rá, a csillárok vakítóan égtek, az asszonyok egymás uj kalapját fixirozták, a férfiak mutatták, hogy figyelnek, pedig a kávéházra, a honvéd zenekarra, kártyára, asszonyokra vagy mit tudom én, mire gondoltak. Olyan mindegy volt, hogy dr. Rónai Zoltán ügyvéd ur, aki sárga Kohinorral gesztikulált, mit beszél, hogy beszél.

A fő az, hogy most itt lehet ülni, a Társadalomtudományi Társaság nagyváradi fiókja szerepel, előadást tartott és pontum.

Maga az előadás nagy kompiláció volt. A tömegpszichológiában, annyira közismert és régen felfedezett őstulajdonságai a tömegeknek. Ezeket sorolta fel, példákat hozott föl a háromezer éves római uralom idejéből és a mostani balkáni háborúból.

A tömeget közös lelki áramok vezetik. Nem annyira az értelem, mint inkább az ösztön vezeti őket. Ezért szenvedélyesek hirtelenek, könnyen dirigálhatók és leigázhatók.

A tömeg hiszékeny. A presztizs, amely nem egyéb, mint valakinek olyan tisztelete, akiről nem is tudjuk, hogy tulajdonképpen miért is tiszteljük, — a presztizs mindent el tud hitetni a tömeggel. Innen van a válásalapítók babonás tisztelete. A Dalai Láma presztizse abban áll, hogy nem fér hozzá csak egy-két tibeti, magas helyen él, elzárkózva, nem látja senki és ez a tömegre rendkívül hat.

A spiritiszta mutatványok még Lombrosót és megejtették és hitt bennük. Pedig humbug az egész.

A tömegről nem lehet azt mondani, hogy jó, vagy rossz. Mindig attól függ magatartása, hogy milyen szuggesziót kap. Tény, hogy mindig hajlik kegyetlenségre. A cirkuszt azért szereti, mert a látványosság közös nagy izgalmakkal jár, a halál eshetősége is bekövetkezhetik.

A tömeg nem gondolkozik, primitív eszmékre van szüksége. Nem a logika győzi meg, hanem a szenvedélyesség; az érzelmi hevesség. Ha valaki valamit erősen állít, ismételt, ezt szuggérálni is tudja. Egy évi folytonos szembeötlés után végre is elhiszszük, hogy legjobb gummi-sarok a Palma kaucsuk-gummi.

A pánik is egyik jelensége a tömeg életének.

Nem tud önállóan gondolkozni. Nincs felelősségérzete, mert sokan vannak. Szüksége van irányítókra s a mai kor egyik leg-hatalmasabb népvézere a sajtó, amely nagy tömegek, illetőleg itt már a nagyközönség érzelmeit tudják csoportosítani.

A PÁPA ÁLLAPOTA AGGASZTÓ.

X. Pius pápa állapotáról ismét aggasztó hírek érkeznek az örök városból. A múlt hét végén már állandó javulás jelei mutatkoztak, de szombat éjjel erős láz lépett fel, ma pedig már arról jön távirati jelentés, hogy *tüdőgyulladást* konstataáltak a Szentatyán, kinek szervezete, tekintettel magas korára (78 éves), alig tud megküzdeni a súlyos betegséggel.

A pápa rokonai már megérkeztek a Vatikánba; nővére állandóan nála tartózkodik.

A távirati értesítések a következők:

Róma, április 14.

A Corriere d'Italia szerint Macchiafava tanár kijelentette, hogy e pillanatban *nem lehet* *tüdőgyulladásról* beszélni, de ilyen légszűrő esetén könnyen szenvedhet a tüdő működése is. A pápa szervezete azonban valószínűleg győzedelmeskedik a veszedelmén.

Róma, április 14.

A pápa állapota a tegnapi nap folyamán rosszabbodott. Macchiafava professzor attól fél, hogy *tüdőgyulladás fog fellépni*. Este hat órakor a pápának nagy láza volt, testének hőmérséklete 38,6 fokra emelkedett. A pápa rokonai már megérkeztek Rómába.

Róma, április 14.

A pápán *tüdőgyulladás jelenségei mutatkoznak*. A hivatalos közlésekkel ellentétben a *környezete katasztrófától tart*.

Róma, ápr. 14.

Az orvosok ma konziliumot tartottak, melyen megállapították, hogy a pápának baloldali *tüdőgyulladása van*.

Titkos tanácsos lett a 7. hadtest parancsnoka. A hivatalos lap vasárnapi száma közli, hogy a király *Zweinstammi Meixner Ottónak*, a 7. hadtest parancsnokának és temesvári vezénylő tábornoknak a titkos tanácsosi méltóságot adományozta. Ugyancsak most kapták a titkos tanácsosságot *Nádasi Tersztyanszki Károly*, a 4. hadtest parancsnoka, budapesti vezénylő tábornok és *Bajnai Boroevic Szvetozár*, a kassai 6. hadtest parancsnoka, akinek a neve Härtel Lujza afférja révén lett talán tulságosan is ismertté.

A jászvásári érsek Nagyváradon.

— Radu Demeter püspök vendége. —

Sokan nem fogják tudni e cikk címének elolvasásakor, hol is van az a bizonyos Jászvásár? Pedig ez a város valamikor a magyar szent koronával elég szoros kapcsolatban volt, lévén az évszázadokon át magyar hűbéres tartományt képező Moldvának fővárosa, más néven — Jassy. Ma is emlékeztet Magyarországgal való egykori kapcsolata sok magyar lakosa, rossz nyelvek szerint pedig még ujkori rokonsági vonások is felfedezhetők. Lévén Jászvásár lakosságának több mint fele, zsidó.

Jászvásár római katolikus érseke, Camilli József Miklós járt a napokban Nagyváradon, innen esik szó most lapunk hasábjain Jászvásárról is.

Camilli József Miklós érsek Rómában járt, hogy hódolatát bemutassa Szent Péter utódja előtt. Rómából visszatérőben, kiszállott Nagyváradon, ahol dr. Radu Demeter nagyváradi gör. kath. püspök vendége volt. Természetesen látogatása nagy érdeklődést keltett mindenfelé. Annyi szó esik a moldvai csángókról és általában a katolikus egyház helyzetéről Romániában, hogy lehetetlen volt most magától a romániai katolicizmus egyik főpásztorától néhány érdekes adatot meg nem tudnunk.

Romániának államvallása tudvalevőleg a görög keleti. A kath. egyház azonban újabb ismét erős hódításokat tesz az aldunai államban, aminek kétségtelen bizonyossága, hogy Romániában a kath. hierarchia is szervezve van s az ország két egyházmegyére oszlik, az egyiknek élén áll a bukaresti érsek, Netzhammer, a másiknak pedig Nagyvárad vendége, Camilli jászvásári érsek a főpásztor.

Volt alkalmunk néhány kérdést feltennünk Radu püspök illusztris vendégéhez s minden kérdésünkre a legszivesebb választ kaptuk.

— Igaz-e mindenek előtt az, hogy a moldvai csángóknak nem szabad magyarul győnniök sem?

— Ez az állítás egyszerűen ellenkezik a katolikus egyház egész szellemével. A népet a hitéletre a maga nyelvén kell vezetni és éppen ezért a moldvai csángókat is magyarul győntatják, mert magyar az anyanyelvük. A ki persze románul győnik, azt is meghallgatják, meg kell hallgatni.

— Tud-e a csángó nép románul is?

— A férfiak csaknem kivétel nélkül mind tudnak, a nők azonban csak magyarul értenek és beszélnek. Családi körükben a csángók kizárólag a magyar nyelvet használják.

— Hát az iskolákban?

— Romániában az állam csak román tannyelvű iskolákat állít fel és tart fenn. A vallásfelekezeteknek meg van engedve, hogy iskolákat tartsanak fenn, de ezekben is kötelező a román nyelv intenzív tanítása, egyébként a tannyelv meghatározása az illető vallásfelekezet dolga.

— A csángóknak van-e magyar iskolájuk?

— Az iskolafelállítás költséges, az én hiveim pedig és pedig magyarok és románok általában, igen szegények. Általában egész egyházmegyémben az én hiveim, a katolikusok teszik a legjobb elemet, de sajnos, a legszegényebbet is. Kimondhatatlan áldás volna erre a szegény népre, köz-

Legszebb és legdivatosabb női kalapokat a tavaszi idényre olcsón WEINBERGERNÉ női kalap divattermében lehet beszerezni.
Teleky-u. 5. sz. a Városház mellett.
Alakítások és javítások elfogadtatnak.

tük természetesen az önöket érdeklő csángókra, ha valaki az ő sorsukon hathatósan segíthetne.

— A katolicizmus helyzete ezek szerint Romániában nem valami rózsás?

— Üldözésnek kitéve nem vagyunk, de csak a magunk erejére vagyunk utalva. Érdekes az, hogy Románia a görög szertartású római katolikus papot nem tűri meg. Görög katolikusok Romániában nincsenek. Bennünket megtűnnek, mert azt hiszik, hogy a szizmatikus államegyházzal szemben a görög szertartású katolikus akció volna igazán veszedelmes. Ebben a számításban azonban csalódnak, mert dacára magunkra hagyatottságunknak, Romániában a katolikus egyház és pedig a latin szertartás mellett is, rohamosan hódít tért.

— Hol nevelik a papságot?

— Rómában van külön szemináriumunk és innen kapunk igen képzett papságot. Nemrég azonban Jászvásárról is állítottunk papnövelőt. Beláttuk ugyanis, hogy nekünk szükségünk van magyarul jól tudó papokra is, éppen a csángókra való tekintettel, Romániában pedig a magyar nyelvet elsajátítani ugy-e bár kissé bajos volna? A jászvásári szemináriumban nevelünk tehát magyarul jól tudó papokat, nehogy a csángók lelki szükséglete szenvedjen.

— Most egyenest Jászvásárra méltóztatik utazni?

— Igen, még pedig husvéti ünnepekre.

— De hiszen husvét már régen elmúlt!

— El, de Romániában nem. Romániában, tekintettel a keleti hivatalos naptárra, mi katolikusok is a Julián-naptár szerint vagyunk kénytelenek berendezkedni és így az ünnepeket is a keleti naptár szerint üljük meg. Így most én az idén kétszer is megülöm a husvétot: egyszer megünnepeltem Rómában, másodszer megülöm Jászvásárról.

Még néhány közönbös témát érintett, aztán bucsuztunk. Az éresek tegnap éjjel már elutazott Kolozsvár felé s vitte magával katolikus magyar lelkünk sóhaját — oda, a két hegyeken túl, a moldvai síkságra, a mi elszakadt, pusztuló magyar véreinkhez, csángó testvéreinkhez, akiknek ő a főpásztora. Olszának született, Románia polgára s magyarok főpásztora. Legyen elárvult testvéreinknek igazi atyja, annak az elszakadt, szegény kis nyájnak igazságos, jóságos vezetője.

*

Camilli érsek három napot töltött Nagyváradon. Ez idő alatt, mint említettük, dr. Radu püspöknek volt szívesen látott vendége, aki tudvalóleg olaszul is kitűnően beszél. Jászvásár főpapja e három nap alatt meglátogatta gróf Széchényi Miklós megyés püspököt, Fetser Antal és dr. Lányi József fölszentelt püspököket s a két káptalan több tagját. Vasárnap délben Radu püspök vendége tiszteletére ebédet adott, melyen megjelentek gróf Széchényi Miklós latin szertartású megyés püspök is Brém Lőrinc titkárjával, továbbá a görög szertartású szent-szék tagjai.

Camilli József négy nyelven beszél: magyarul, olaszul, románul és franciául. Széchényi püspökkel franciául társalgott, mert a magyar nyelvet nem bírja egész tökéletességgel.

Mikor lesz az ítélet a gyilkos legények ügyében.

Elhangzottak a perbeszédék.

A sápi gyilkos legények ügye rohamosan közeledik a befejezéshez. Ma déltájban valószínűleg meg lesz az ítélet és minden jel arra mutat, hogy az esküdtszék tárgyaló termében ismét halálos ítélet fog elhangzani.

Vasárnap csak formális tárgyalást tartott az esküdtszék. Felolvasták az esküdtekhez intézendő kérdéseket. Ugy Tar Sándor, mint Hunyadi Lászlóra vonatkozólag az első kérdés a gyilkosság büntetése vonatkozásban és a következőképp hangzik:

— Bűnös-e Tar Sándor abban, hogy Sáp községben, 1912. február 3-án akár egyedül, akár Hunyadi Lászlóval együtt, bittal a fejére mért ütésekkel előre megfontolt szándékkal megölte?

A második kérdés szándékos emberölésre vonatkozik, a harmadik mentő kérdés, hogy erős felindulásban követték-e el a vádlottak a büncselekményt. Végül a 4-ik és 5-ik kérdésben halált okozó súlyos testi sértés büntetése irányul.

Ugyanezek a kérdések vannak feltéve a másodrendű vádlottra, Hunyadi Lászlóra vonatkozólag is.

A harmadrendű vádlottra, Ispány Antalra mindössze két kérdést intézett az esküdtekhez a bíróság. Az első gyilkosságra való felbujtás kérdése, a második pedig a bűnsegédi minőségre vonatkozik.

Ezeket kivül az első a másodrendű vádlottra vonatkozólag özv. Ispány Lajosné sérelmese elkövetett súlyos testi sértés vétségét is magukban foglaló kérdésekre is felelniök kell az esküdteknek.

A perbeszédék.

Hétfőn, tegnap már 8 óra után óriási közönség töltötte meg az esküdtszéki termet. Nincs egy talpalatnyi hely sem üresen és az ajtókat még mindig ostromolta a kíváncsi közönség, úgy, hogy az ajtóhoz rendőröket állítottak a tárgyalás elnöke.

Dr. Medvigy István kir. ügyész mondtotta el mindenekelőtt nagyhatásos vádbeszédét. Hosszasan, nagy részletességgel fejtegeti, hogy a legnagyobb bűn elkövetéséről, gyilkosságról van szó. Éles logikával csoportosítja a bizonyítékok egész sorát, amelyek kétségtelenné teszik, hogy Tar Sándor és Hunyadi László előre megfontolva, szándékosan készültek gonosz, véres tettük elkövetésére és a legnagyobb embertelenséggel oltották ki egy embertársuk életét minden ok nélkül, aki őket soha sem bántotta, aki ellenük nem vétett semmit, mert nem lehet bűnül felróni neki, hogy azt a leányt megszerette, aki után Tar Sándor hiába vágyakozott. Megmagyarázni talán igen, de menteni nem lehet a tettüket. Majd azt fejtegette, hogy a rémes büncselekmény elkövetésére Ispány Antalt bujtotta fel a vádlottakat. Végül kérte az esküdeket, hogy a gyilkosságban, illetve a gyilkosságra való felbujtás büntetésében mondják ki bűnösöknek a vádlottakat, akik tettükért a legszigorubb büntetést érdemlik meg.

A nagy szóközi erővel előadott, kiváló vádbeszéd mély hatást tett az esküdtekre.

Szünet után Rád Ödön ügyvéd, a híres nagyváradai kriminalista, az első- és másodrendű vádlott védője mondtotta el gyönyörű, tartalmas védőbeszédét. Nagy ékesszólással és ügyes logikával sorakoztatja a mentőkörülmenyeket a vádlottak javára. Nagy hatás mellett polemizál a vádbeszéddel és azt hangsúlyozza, hogy nem lehet előre megfontolt szándékról szó a tett elkövetésénél. Kérte az esküdeket, hogy a gyilkosság kérdésére nemmel feleljenek.

Délután dr. György Ernő, Ispány Antal védője mondtotta el védőbeszédét.

Ma kerül a sor a replikára és az elnöki resumé után az esküdtek visszavonultak, hogy meghozzák az ítéletet.

Letartóztatott főbiró

A Vitális-familia újabb szereplése.

Vitalis Imrének, a hírhedt berettyószentmártoni haramia falujának ismét nagy szenzációja van, még pedig éppen a Vitális-familia szereplésével kapcsolatban. A múlt héten szerdán este 9 órakor gyilkosság történt Berettyószentmártonban. A község legvagyonosabb gazdáját, id. Tikász Sándort ismeretlen tettes agyonlőtte.

Az öreg Tikász minden nap ki szokott járni a faluvégi koresmába beszélgetni és ujságot olvasni. Este 9 óra felé járt az idő, mikor Tikász eltávozott a koresmából. Alig haladt pár lépést az úton, mikor a bokor melől fegyverdörrenés hallatszott és Tikász életlenül rogyott össze.

Ki a gyilkos?

A dörrenésre kifutottak a közeli házak lakói, akik egy fiatal legényt láttak menekülni, azonban nem ismerték fel. Az emberek a gyilkos üldözésére nem is gondoltak, első dolguk volt Tikász Istvánnak segíteni. Csak mikor megállapították, hogy Tikász meghalt, akkor futottak az elüljárósághoz. Az elüljáróságon azonnal intézkedtek a tettes kézrekerítése iránt.

A csendőrség első sorban azt kutatta, hogy kinek állott érdekében a különben békes, de dús gazdag parasztagdát eltenni láb alól. Igen helyes nyomon indult el a csendőrség az első percben. Egyenesen a Tikász-familiaiban kereste a gyilkost. Este 10 órakor már ifj. Tikász Sándor, a megölt ember unokája, egy 19 éves suhanc, a csendőrség kezében volt.

Tikásznál megtalálták a gyilkos fegyvert, melyből az egyik cső ki volt löve. Mikor a csendőrök a legénynél megjelentek, roppant megijedt. Zavart volt, a hozzá intézett kérdésekre ellentétesen felelt. A csendőrök vallatására végre beismerte, hogy ő ölte meg nagyapját.

A főbiró mint felbujtó.

A gyilkos fiut megvasalva kísérték be Berettyóújfaluba, ahol még az éjjel folytatták a kihallgatását. A legény lelki állapota roppant zavart volt. Beszéde ingadozott. A csendőrök kérdésére megmondta, hogy a gyilkosságot nem önszántából követte el, hanem arra őt felbujtották. A gyilkos előbb azt mondta, hogy a rémes dologra édesapja, Tikász Sándor bérelte fel. A vallomás alapján a csendőrök még azon az éjjel letartóztatták Tikász Sándort is. Tikász mindent tagadott. Mikor fiával szembesítették, a gyilkos is megváltoztatta súlyos vádját. Most már azt állította, hogy a sógora, Vitalis Lajos községi főbiró és a felesége, a megölt Tikász Sándornak leánya bujtották fel a gyilkosságra. A dús gazdag embertől pedig azért akartak szabadulni, hogy a nagy vagyon minél előbb rájuk jusson. Vitalis Lajos a hírhedt Vitalis Imrének unokatestvére.

Tegnap reggel kihallgatták a csendőrök Vitalis Lajost és a feleségét is. A kihallga-

Tavaszi

Czipő ujdonságok

kizárólag

ARANYINÁL

Rákóczi-ut 3. sz.

..HIREK..

Tájékoztató.

Apr. 20. d. u. 5. óra. A Katolikus Kör zár-
ünnepélye a főgimnázium disztermében.

Kertelés a gyónási titok körül.

Emlékeznek olvasóink, hogy a múlt héten konstatáltuk, mennyi az igaz a Nagyváradai Napló egyik cikkében, melyben azt az állítást marészkedett megköszöztetni, hogy egy nagyváradai szerzetes pap elárulta a gyónási titkot. Akkor rásütöttük, hogy az egész cikk hasból készült közönséges rágalom, mert olyan nevű egyén, a ki állítólag azt az állítólag elárult gyónást végezte, Nagyváradon egyáltalán nincs is és a Naplónak egyéb erre vonatkozó állításai is egyszerűen nem igazak.

Leleplezésünk általános felzudulást idézett elő. Mindenki felháborodott a vakmerőségen, hogy valaki így merészellen szemén szedett valótlanosságokat a publikum elé tálni, csak azért, hogy a kath. egyházon rugjon egyet. Több oldalról sajtópert is emlegettek, mire aztán a Nagyváradai Napló vasárnapi számában több napos készülődés után, a hírek végén, a hirdetések szomszéd-ságában a következő kis vallomás jelent meg:

„A gyónási titok. Nemrégiben a Nagyváradai Naplóban egy közlemény jelent meg, mely bizonyos szerzetes papra vonatkozott, aki a gyónási titkot állítólag elárulta. Több oldali felszólításra most kijelentjük, hogy közleményünk a kapucinus vagy a premontrei-rend tagjaira egyáltalában nem vonatkozik.”

Ennek az elrejtve megjelent kis hírek a kapesán önkéntelenül az a kérdés vetődik fel, hogy ha a közlemény nem vonatkozott sem a kapucinus, sem a premontrei rend tagjaira, hát akkor kire vonatkozott? Ezzel a híreskével a dolog elintézve nincs. A Napló eredeti híre úgy szól, hogy Galambos Kiss Istvánné Pocsán Anna gyónásának titkát egy nagyváradai szerzetes-pap elárulta. Mi kiderítettük, hogy ilyen nevű egyén Nagyváradon nincs. Szemébe mondottuk a Naplónak, hogy tudatosan rágalmazott, hogy nem igaz a hírből egy betű sem. Most a Napló is megerősíti ezt, kijelentvén, hogy híre nem értette sem a kapucinusokra, sem a premontreikre. Hát akkor kire értette? Nagyváradon tudvalevőleg gyóntatással foglalkozó más szerzetes nincs, csak a kapucinusok és a premontreiek. Az irgalmasok közt most felszentelt pap évek óta nincs, az egyetlen nagyváradai cisztercita, dr Vass Bertalan tankerületi főigazgató pedig gyóntatással szintén nem foglalkozik. Ne tessék kertelni. Ne tessék bujkálni. Ha csakugyan több oldalról felszólították a Naplót a nyilatkozattételre, az a felszólítás nem kertelést, nem sunyi köntőrfalazást kívánt. Az a kérdés, igaz-e a Naplónak az az állítása, hogy egy nagyváradai szerzetes megszegte a gyónási titkot, vagy nem igaz? Mi és velünk minden tisztességes észjárású ember tisztában van vele, hogy nem igaz. De ha egy lap csak egy köröm feketenyire becsüli a szavahihetőségét, akkor az egyenesen feltett kérdés elől: igazat mondottál-e vagy tudatosan, vakmerően rágalmaztál — nem lehet kibujnia így: kérem nem erre és nem arra értettem. Kire értette? Me-

lyik szerzetest, melyik szerzetest kívánta a Nagyváradai Napló megrágalmazni? Az már kiderült, hogy a gyónónak a személye — kitalált név. A kapucinus rendház főnöke kijelentette, hogy ha a gyónási titok megsértését bárki beigazolja, akkor rendfőnöke engedelmével, kész azonnal háromezer koronát fizetni, de ha nem tudják beigazolni, akkor a vakmerő rágalomért teljes elégtételt követel. Mert az nem megy ám, hogy a rágalom revolvergolyóit egyszerűen csak orvul kilövdözzék s aztán mikor szorul a nyakravaló, akkor egy kertelő nyilatkozattal intéztessék el az ügy, nem erre céloztam, nem arra céloztam. Nem a célzásra kíváncsi a közönség, hanem arra, miért, kinek az érdekében jött az orvtámadás? Mire alapította a Napló az egész rágalmat? Kit akart megrágalmazni? Erre kétféle egyenes becsületes nyilatkozat lehetséges: vagy kiállani és bizonyítani. — ezt azonban ebben az esetben sem lesz képes a Napló megtenni, amit nyilatkozata is tanúsít, mert hiszen most már világos, hogy nemcsak Galambos Kiss Istvánné költött személy, hanem az illető állítólagos nagyváradai szerzetes pap is. Vagy pedig — és ezt kellene megtenni most: kijelenteni, hogy az egész cikk közönséges humbug volt, amellyel a Napló csak a keresztény közönséget akarta megtéveszteni és vallásától eltántoritani.

Ez férfias bevallása volna a cikk igazi tendenciájának és mint őszinte beszéd, érthető is volna — ha nem volna szó a Nagyváradai Naplóról. Ebben a nyilatkozatban azonban benne volna az is, hogy máskor a Napló meg fogja próbálni a katolikusokról elfogulatlanul, igazat írni — már pedig el tudja ezt képzelni a szabadkőművesek lapjáról ön, tisztelt olvasó?

* A hercegprimás a sajtóról. Vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartotta a budapesti Katolikus Kör disztermében látogatott évi közgyűlését a Katolikus Sajtóegyesület fővárosi hölgybizottsága. A gyűlésen Mailáth Györgyné grófné elnökölt és megjelent Csernoch János dr hercegprimás, a ki hosszabb beszédben foglalkozott a sajtó kérdésével.

— Sokat hadakozom — mondotta — mind nyilvános beszédeimben, mind privát érintkezésemben az intelligens katolikusok ellen, a kik a katolikus sajtó olvasását nem tartják szükségesnek s el is hanyagolják. Az ürügyeknek egész légióját hallottam, a melyekkel eljárásukat mentik. Többnyire három okra hivatkoznak: a mi sajtónk politikai irányával nem értenek egyet, a hangját tulságosan érdesnek tartják, a színvonala nem oly magas, mint a többié. Kifogásaik fölött gondolkodtam, elmélkedtem, de nem találok számukra semmi mentséget. Az olyan napisajtó, a mely politikával nem foglalkozik, nem érdekes. Azt senki sem olvasná. A magyar ember legkevésbé, mert az politizálás nélkül el nem képzelhető. S ez természetes is, hisz egész történelme politika. Ha pedig politikával foglalkozik, állást is kell foglalnia. Nincs is olyan lap, a melynek kifejezett politikai álláspontja ne lenne, akár bevallja, akár nem. A primás buzdította a hölgybizottság tagjait a katolikus sajtónak pártolására és terjesztésére.

tás során Vitális Lajos tagadta az ellene emelt súlyos vád valóságát. A csendőrség azonban nagyon gyanusnak találta a dolgot és a főbíró, aki szintén egyik legjobb módu gazdája a községnek, letartóztatták. A főbíró a két Tikász Sándorral együtt tegnap délelőtt bekisérték a nagyváradai királyi ügyészségre.

A letartóztatás híre az egész Sárreton nagy szenzációt keltett, mert úgy a Tikász, mint a Vitális-familiát mindenki ismerte. Ez a két familia ugyanis Berettyószentmárton község leggazdagabb családja. A csendőrség tovább folytatja a kihallgatásokat és a nyomozást, melyek alapján újabb szenzációs részletek fognak következni.

Törbe jutott pénzhamisító.

Az utkaparó kitünő fogása.

Tegnap délelőtt esendesen ballagott hazafelé az országuton Veres Demeter állami utkaparó. A havas eső erősen csapkodta ködmönét, melynek gallérját felgyüpte. Anyyira beburkolta magát Veres, hogy nem is hallotta, mikor egy utána haladó ember többször rákiáltott.

— Bácsi! Bácsi!

Veres Demeter tovább ballagott. Az ismeretlen követő meggyorsította lépéseit, míg utólérte Verest. Az egyszerű ember még ekkor sem vette észre s csak akkor fordult meg, mikor kezével megveregette a vállát a melé szegődött utitárs.

Most már együtt haladtak Mezőpeterd felé. Utközben az ismeretlen utitárs nagy titkolózás közben elárulta, hogy ő hamispénzgyártással foglalkozik. Oly kitünően tudja csinálni a hamispénzt, hogy sehol sem jönnek rá. Az utkaparó kíváncsi volt a nagy művészetre.

— Elhiszem, de azért látni kéne azt.
— Megláthatja csak vezessen haza!

Veres elvezette az ismeretlen embert haza. Ott gondosan bezártak előbb ajtót, ablakot, aztán az ismeretlen elvett a magával hozott csomagot, melyből egy gép formát kotorászott elő. Pár percig dolgozott a gépen, aztán felnyitott egy lemezt és egy vadonat új két koronást vett elő.

— No lássa, itt a pénz. Senki se mondja rá, hogy hamis.

— De biz' megismeri a zsidó.

— Nem ismeri az, próbálja meg, hozzon egy liter bort,

Veres elment a kocsmába és hozott egy liter bort. A pénzt nem ismerték fel.

Egy pillanatig kísértésbe jött Veres, de csakhamar észéhez kapott és elhatározta, hogy feljelenti a pénzgyártót. Azzal az ürügygel, hogy kerit a faluból valami jó vevőt a gépre, elment.

Veres egyenesen az előljáróságra ment, ahol elmondta a dolgot a jegyzőnek. Azonnal egy esküdt és a kisbíró mentek ki az utkaparó házához, ahol szépen kikészítve még mindég nyitva volt a gép. A pénzhamisító előbb azt hitte, hogy a vevők jöttek, ajánlani kezdte a gépet, de a kisbíró nyomban felvilágosította, hogy miről van szó. Természetesen mit sem tehetett a hamisító. A kisbíró összehalmozta a tárgyakat és a pórt jár gyárossal a község házára vitte.

Pár perc múlva megérkeztek a szomszéd községből a csendőrök, akik kihallgatták a gyárost. A kihallgatás során kiderült, hogy egy veszedelmes hamis pénzgyárost fogott el az utkaparó. Az elfogott embert Erdélyi Sándornak hívják. Bővebbet még a további nyomozás fog megállapítani róla. Erdélyi Sándort ma fogják bekisérni az ügyészségre a lefoglalt bűnjelkekkel együtt.

*** Nincs baj a városi tejközpontnál.** Nagyváradi város újabb szenzációjáról beszéltek vasárnap. Az elterjedt hírek szerint baj van a városi tejközpontban, mert az intézmény vezetője **Machnich János** tejmester egyszerűen eltűnt. Voltak, akik már arról beszéltek, hogy a tejközpontnál nagy a hiány, mert a tejmester magával vitte a tejközpont — deficitjét. A városházán is aggodalmat keltett a tejmester szó nélkül való távozása s az egész tejközpont kezelését vizsgálat alá vették. Dr. Dóri István alügyész, Czeglédy István fogalmazó és Temleitner György számvevő nagy vizsgálatot tartottak s leírták a tejközpont mindenről. Ugy a kezelést, mint a pénztárt teljesen rendben találták, nem hiányzott semmi, csak a — tejmester. Hétfőn reggel ő is előkerült jó egészségben. Csak egy kis utazást csinált 24 órára a fővárosba, de elfelejtette távozását bejelenteni. Ebből keletkezett a nagy riadalom.

*** A csődtörvény revíziója.** A kereskedelmi és iparkamara felterjesztéssel fordult a keresk. m. kir. miniszterhez a csődtörvény revíziója tárgyában. Mint értesülünk, a keresk. kormány leiratot intézett a kamarához, melyben az igazságügyminiszterrel folytatott tárgyalások alapján közli, hogy a felterjesztésben foglalt óhajok az új csődtörvény előkészítésének a m. kir. igazságügyminiszteriumban folyamatban levő munkálatainál megfontolás tárgyává fognak tétetni.

*** A főreáliskola ünnepélye.** A nagyváradi állami főreáliskola április 20-án, vasárnap délután **Nosz Gusztáv** tanár rendezésében ünnepélyt rendez a Kereskedelmi Csarnok dísztermében az Ifjúsági Segítő egyesület javára. A műsorban szereplők: **Lehoczky Árpád, Adler Jenő, Rottenberg Jenő, Morvai Árpád, Gyémánt Andor, Gyémánt Zsigmond, Kellner Ernő, Moskovits Vilmos, Lebovits Sámó, Jakab Ernő, Ritter Ferenc, Kenéz Lajos és Klein Ernő** főreáliskolai tanulók. A belépőjegyek ára: 1—4 sor 3 korona, 5—9 sor 2 korona, 10—16 sor 1 korona. Állóhely 50 fillér. Az érdekesnek ígérkező, nívós műsorú ünnepélyre felhívjuk a közönség figyelmét.

*** Vizvezetékét kap a Nilgesztelep.** Nagyváradi városa végre meghallgatta a Nilgesz-telepen lakók évek óta megmegújuló kérelmét s elhatározta, hogy a telepre elkészíteti a vízvezetékét. A közgyűlés ezen határozatát a belügyminiszter jóváhagyta s így a telep lakói nemsokára egészséges, jó vizet kapnak.

*** A képkiallítás a legnagyobb látogatottságnak örvend.** **Pozsonyi Jenő** és **Bálint József** alig győzik kalauzolni a vendégeket, akik a legnagyobb megelégedéssel nyilatkoznak a kiállítás képeiről. A képeknek nincs nagy áruk. A festők ezzel is azt akarják elérni, hogy a közönség által könnyen hozzáférhető legyen a művészi munka. A kiállítás délelőtt 9 órától 12-ig és délután 2-től 5-ig van nyitva.

*** A családapa tragédiája.** A Nagysötétágon lakó **Kelemen Károly** vincellér, nős, 3 gyermek atyja, huzamosabb idő óta ágyban fekvő beteg. F. hó 13-án délután saját beretvájával átmetszette nyakát. Az előhívott kórházi orvos a vincellér sebét bekötötte s miután a seb nem életveszélyes, lakásán hagyta, ahol családja gyógykezeli. A kihallgatás alkalmával a beteg vincellér azt mondotta, hogy régi tüdőbaja miatt akart az élettől megválni.

*** Árpilisi hó.** Április az idén egész komolyan a bolondját járja. Gyönyörű tavaszi verőfényel köszöntött be, mosolygott, kacagott; csakugy öntötte a szemünkbe, édes melegét a vidám napsugár. Virágba borult a természet, a gyümölcsfák mindenütt a legszebb termést ígérték és ekkor egyszerre, hirtelen, minden átmenet nélkül ismét beköszöntött a tél. Vad viharokkal, széllel, hóval, jégesővel és kemény fagygal. A telefon és távírvonalak nagyon sok helyt megrongálódtak, így Nagyváradi és Budapest között is. De különösen a gyümölcsben tett igen sok, jelentékeny kárt az árpilisi tél. A földművelésügyi miniszterium gazdasági statisztikai osztálya a következőket jelenti a károkról:

A gazdasági tudósítóktól és a vármegyei gazdasági felügyelőségektől érkeztek táviratok, melyek arról számolnak be, hogy az egész országban hó és fagy van. Ennek a szokatlan időjárásnak a hatásáról azonban határozott véleményt még nem mondhatunk. Annyi bizonyos, hogy a vetésekre nem volt feltétlenül káros a fagy, a mennyiben hóval együtt következett be, sőt sok helyütt kívánta a vetés a nedvességet. Sajnos, a gyümölcsösökben és a már kifakadt szőlőkben nagy kárt okozott a fagy és az ország egyes részeiben ez a kár egyenesen katasztrófális. A fagy pillanatában nem lehet azonnal megállapítani a kárt, ezt csak néhány nap múlva lehet majd eldönteni. Ezért teljesen tiszta képünk még nincs az állapotokról, hiszen sok helyünnen még a távirati jelentések sem érkeztek meg, mint-hogy a távíródrótok leszakadtak.

*** Nyilvános nyugtázás.** A Bihar-megyei és Nagyváradi Nőegylet 1913. április 12-én rendezett hangversenyén felülfizettek: **Gróf Széchényi Miklós 40, Belopotoczky Kálmán 10, Fetszer Antal 28, Grócz Béla 2, dr. Radu Demeter 20, Bundala Mihály 2, báró Stummer Károly 142, Rimler Károly 4, öz. Klein Miksáné 1, öz. Olasz Akosné 2, Füredi Lászlóné 2, Schwartz Abrahamné 2, Jakobovits Helén 1, dr. Kiss Döméné 2, Bócz Gézáné 2, Vucskits Jenő 1, May Sándorné 1, Deutsch Pál 1, Pekánovics Imréné 1, öz. Des Echerolles Kruspér Sándorné 10, Hutschenreiter Ida 1, Száhlender Károlyné 2, Bary Józsefné 1, Brányi Gézáné 1, Ficzek Lajosné 1 koronát, Bognár és Szántó 50 liter sört. Fogadják úgy a szíves adakozók, mint a résztvevők, hálás köszönetünket. Az elnökség.**

*** A honvédtüzér-laktanya építése.** A nagyváradi honvédtüzér-laktanya építésének ügyét eleintén úgy kezelték, mint a legsürgősebb dolgot; éjjel-nappal dolgoztak a helyszíni rajzon a honvédelmi miniszter kiküldöttjei és a városi mérnöki hivatal szakközegei. Azóta azonban sokkal vontatottabban kezelik a dolgot. A miniszter nem hagyta jóvá a terveket, hanem azokat újonnan kell készíteni. A belügyminiszter leirata szerint a katonai kinestár az építési költség 8 százalékát téríti meg a városnak évenként lakbér fejében s a számításhoz a város által átadandó terület értékét is beszámítják az építési költségbe. A miniszter azonban nem fogadja el, hogy a beépített teleknek négy-szögméterjét 14 koronába számítsák. A városi tanács tegnapi ülésén tárgyalták a miniszter leiratát. **Rimler Károly** polgármester véleménye szerint, ha a törvényszéki becsüs kevesebbre becsüli a telek értékét, akkor a város azonnal irjon fel a miniszterhez s a

város a területet úgy kerekítse ki, hogy a kért 800,000 koronáig rekompenzálja a várost. A tanács a miniszter leiratát kiadta a városi mérnöki hivatalnak, hogy az új terveket készítse el az árlejtés kiírásával együtt s felhatalmazták a főmérnököt, hogy segéd-személyzetről gondoskodjék. Felhatalmazták a város főügyészét, hogy tegyen előterjesztést a kir. törvényszéknél a birói becsüs ki-rendelése iránt a terület értékének megállapítása céljából. A birói becsünél a honvédelmi miniszter képviselőjében a nagyváradi kir. államépítészeti hivatal, Nagyváradi város részéről pedig **Kőszeghy József** főmérnök vesz részt.

*** Elveszett arany karkötő.** **Gréger Józsefné** helybeli lakos f. hó 12-én 170 korona értékű arany karkötőjét ismeretlen tettes ellopta Szaniszló-utcai lakásáról. Nem tartja azonban lehetetlennek, hogy a karkötőt **Kossuth Lajos** utcán veszíthette el. A karkötőn egy 20 koronás értékű angol arany-pénnz volt. Nyomozást a rendőrkapitányi hivatal folyamatba tette.

*** A vasutasok fürdője.** Ezelőtt négy évvel történt, hogy Nagyváradon nagy-szabású mozgalom indult meg egy vasutas-fürdő létesítése iránt. A mozgalom lelkes vezetői roppant fáradságok árán végre oda jutottak, hogy ma teljesen felszerelve, egy minden tekintetben modern fürdőt adhatnak át a nagyváradi vasutasoknak. A vasutasok fürdőjének jelentőségét ismertetni fölösleges. Elég itt most megemlíteni, hogy a fürdő nem csupán tisztasági szempontból létesült, hanem gyógyfürdő is. Fel van szerelve a fürdő mindama gyógyfürdői kellékekkel, amelyeket csak egy ilyen fürdő keretében lehetett állítani. A fürdőt teljesen elkészülve ma adják át a vasutasoknak, akik teljesen díjtalanul használhatják.

*** A „Royalban” kedden este Hamza Gyuszi** szerepel teljes zenekarával, szerdán és folytatólagosan minden este a *honvédezenekar* nagyszerű együttese játszik, mindenkor **Frichay Rikárd** karnagy személyes vezetésével és teljesen új műsorral.

*** Dinamitrobbantás.** **Tankis Tógyer** napszámos, belényesforrói lakos **Köröstopán** dolgozott a **Darvas és Laroche** cégnél. Iparvágányt építettek és az ut elkészítése végett a hegyen több sziklát kellett robbantani. Folyó hó 11-én **Tankis Tógyer** beásott 2 dinamitpatront, azzal a szándékkal, hogy majd felrobbantatja az utban levő sziklát. Az egyik patront felrobbantotta s a kőszilánkok szemét és arcát erősen megsértették. Behozták a Bihar-megyei kórházba.

*** Kevesebb volt a zsákban.** A Tiszántúl csak a minap hívta fel a rendőrség figyelmét arra, hogy a vidéki terményelárusítók milyen raffinirozott módon csapják be a vevőket. Egyben felhívtuk a közönséget is, hogy védekezzenek a becsapások ellen. Tegnap már le is füleltek egy vidéki gazdát. **Bodnár János**, a városi könyvtár őre vett egy kis zsák tengerit, a melyet **Dobai Tivadar** nagy-ürögdi gazda egy véka mennyiségűnek mondott, **Bodnár** kételkedett ebben és azt ajánlotta, hogy mérjék meg a tengerit. A paraszt erre visszaadta a vételárat. **Bodnár** előttem gyanus volt a dolog s feljelentette **Dobait** a kihágási ügyosztálynál. Amikor megmérték a tengerit, 20 literrel kevesebb volt. A rendőrbíró 10 korona pénzbírságra ítélte el **Dobait**, a ki mindjárt ki is fizette a rárótt büntetést.

* **Förstel Gertrud kamaraénekesnő a Nagyváradi Katonai Kaszinó-Egylet hangversenyén.** Försstel Gertrud k. a., a hírneves kamaraénekesnő a napokban rövid ideig Nagyváradon fog tartózkodni. A Katonai Kaszinó-Egylet, hogy a helybeli közönség is részese lehessen Försstel Gertrud k. a. művészetének, ezen alkalmat felhasználta, hogy e hó 15-én rendezendő hangversenyére a művésznő közreműködését megnyerje. Försstel Gertrud k. a., aki a nagyváradi helyőrség egyik tisztjének a menyasznya, készséggel ígérte meg közreműködését s így a jelenlevő közönségnek alkalma nyílik a művésznő páratlan hanganyagát megcsodálni.

Április hó 1-től

Rertész S. Sándor női divatruházása

Kossuth-utca elején

Telefon 1030.

mélyen leszállított
árban elárusít!

Erre a rossz pénzügyi viszonyok kényszerítik.

Mindenkinek érdeke, hogy ez alkalmat fölhasználja míg a választék nagy

Már raktárra érkeztek a összes
tavaszi és nyári ujdonságok.

Óriási nagy választék van kosztüm ruha-kelmékben, bluz és ruha-selymekben, elsőrendű vászon és asztalneműekben.

A cég áruraktárában mindig elsőrendű és megbízható árucikkek vannak fölhalmozva.

* **A kocsitartó** közönség szives figyelmét felhívjuk ÜVEGES JÁNOS kerékgyártó munkáira Báthory-u. 9. sz. **Jutányos árak.** Meghívásra azonnal megjelenek.

* **Városunkban egy** mindenképpen általánosan ismert, egy fölötté fontos közérdekű intézmény, a lakáskiadó vállalat maig is hiányzik. Ezen intézmény — mely hivatva lesz úgy a háztulajdonos, mint a bérlő urak, tehát a város minden lakosának szolgálatot tenni és így az joggal fölötté szükséges, közérdeket szolgáló intézménynek nevezhető, — még e hó folyamán megkezdte működését. Szacsavay-u. 12. sz. a. A vállalat, amely a T. Háztulajdonos urak támogatásával indul, első sorban is azok mindennemű érdekeit szolgálja, felvilágosításokat ad, okmányokat beszeréz, közigazgatási ügyekben mindenhol eljár stb. külön díjazás nélkül. — A vállalat az öt pártoló t. háztulajdonos és bérlő urak házaiban levő kiadó lakásokat pontosan nyilvántartja, azok bérbeadását személyes közreműködése által is előmozdítja, azokról mindenkinek pontos felvilágosítást ad, a szükséghez képest azonban hetenként legalább egyszer egy kizárólag kiadó lakásokról szerkesztett lapot, utmutatót ad ki, amely minden ujságárusnál kapható lesz. Nem szándékunk ucsatolni az előnyöket, melyeket e vállalat a város lakosságának biztosít; azt mindenki első pillanatban is átláthatja. A vállalat pártolói a kiadó lakásokhoz mérten évi díjat fizetnek, amely 2 koronánál kevesebb és 20 koronánál több nem lehet.

Valódi Amerikai és Chas-sala cipők, legjobb Bor-alino és Pichler kalapok

REICHARD áruház

cégnél szerezhető be.

x **Elsőrendű** uri-, női- és papi szabóság a Rákóczi-uton, bel- és külföldi szövetkülönlegességek. a melyekből rendkívül kedvezményes árban készítettünk bármilyen ruhadarabokat mindég a legutolsó divat szerint. Elvállalunk costumók készítését már harminc kovonától kezdve Szives megkereséseket kérnek Biró László és Társa uri-, női- és papi-szabók Rákóczi-ut 22. Telefon 832.

x **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyitott **RAOZ** és **VASS** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és feöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt *Hatvany* és *Szentmiklós* szücsök, Nagy Sándor-u. 1.

x **Női** finom párti fél cipők 4 koronától kezdve, női cherrau, vagy bokszt féleipő 6 korona, férfi cherrau, vagy bokszt cipő 8 korona. Kalapok, sapkák, fehérműek, uri divatickek legolcsóbb bevásárlási forrása *Feketénél, Bémér-téren.* Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3. szám alá helyezem át.

x Kossuth-utca 2. sz. házban **egy emeleti kétszobas lakás** me lékhelyiségekkel f. évi **május 1 re kiadó.** Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Szimfonikus női zenekar** szerez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámú publikumnak, amely esténként a *Korona-kávéházat* keresi fel. A zenekar kitűnő erői: Császári Paula hegedű- és Szegedi Mariska zongoraművésznők. Műsoruk elsőrangú számokból áll, naponta változik s mindég családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel siet a *Korona kávéházba*, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olcsó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár reá. A kávéház jó hírneve, a figyelmes kiszolgálás s a jelenlegi kitűnően szervezett női zenekar egyaránt biztosítják a *Korona kávéház* számára azt a nagy népszerűséget, amellyel most bír. A zenekar meglepő precizitással adja elő a legújabb operettek népszerű számainak, pompás kuplékat és a legszebb népdalokat.

* **Csodaszép csemegeszőllő!** Legnemesebb hazai és tiroli fajalmák! — **Naponta friss Carfiol.** Idei **malta burgonya.** **Fajnarancsok!** Kitűnő fehér és piros hegyiborok, a legolcsóbb árban. **MERTZ NÁNDOR** csemegeszűllőben, Körös-utca. Telefon 448 sz.

x **Az „Erdélyi Kereskedelmi és Automobilforgalmi r.-t.”** Szilágyi Dezső-u. 6. sz. a. üzletében a most érkezett 20 l. e. nyitott Benz automobil megtekinthető. — A kocsit rendkívül izlées és elegáns kivitele méltán feltűnére tarthat számot. — A cégnek a napokban jelent meg bótartalmu árjegyzéke automobil-felszerelési-cikkekről, mely érdeklődőknek rendelkezésére áll.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a leediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecsel vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

x **Szülők figyelmébe!** Bérra és áldozó ruhák legnagyobb választékban Hevesi „Párisi divatruházásában” Nagyvárad, (Zöldfa-utca.)

x **Csödtömög eladás.** KLEIN SÁNDOR és VILMOS csödtömögéhez tartozó fiók-üzletekből az áruk u. m.: harisnyák, zsebkendők, parfümök, ernyők és fésű áruk stb. el lettek szállítva s azok rövid ideig Rákóczi-ut 18. alatt lesznek kiárusítva.

x **Még is mozog a föld!** Mert minden nap érkezik női kalap divatujdonság *Kohn Eszter* utóda Helén női kalap divatterme, párisi és bécsi modellekkel gazdagított üzletébe. Átalakítások jutányos árban. Gyász kalapok állandóan raktáron. A *Szigligeti-színház* szállítója. Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1. sz.

x **Párisi ujdonságok** érkeznek minden nap *Ujhelyi Róza* női kalap üzletébe Rákóczi-ut 2. Városi bazár.

Szöllőgazdasági cikkek:

kékkő, raffia, kénmáj, fonal, ojtó-viasz és pamut, rézkénpor, bordói por legjutányosabban a

WURST JÓZSEF

cégnél szerezhető be.

x **Csataldzsánál** a bolgárok és törökök harcolnak egymással, Váradon pedig a hölgyek kelnek haragra a nélkülözhetetlen *Mlle Juliette-féle* angol-, francia- és hallcsont nélküli fűzőkért, a melyet jutányos árban készít a Színház-u. 4. sz. alatti fűző terem. Állandó nagy raktár fűzővédőkben.

OCCASSIO ELADÁS
a tavaszi idényre

Tátray Gusztáv
kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

x **BENEDEK SZAPPAN** óriási darabmesés jó száraz mosó szappan darabja 30 fillér, **BENEDEK TESTVÉREK** fűszer- és esemege nagyaruházásában Zöldfa-u. Telefon 901.

x **Felhívom** a nagyérdemű hölgyközönség b. figyelmét az újonnan érkezett tavaszi divatfrizurákhoz szükséges hajpótlékokra. Végzek alkalmi fésűlést, ondulatiót, hajmosást, lemoshatatlan hajfestést stb. Készíték mindennemű hajmunkát, transzformatiót, illetve parókat is — természetű művészies kivitelben — polgári árak mellett. Kiváló tisztelettel *Schmidt* hölgyfodrász. Telefon 11—98. Rákóczi-ut 5. szám.

Alulírott ezuton hozom a t. c. közönség szives tudomására, hogy boldogult édesatyám cégfestő műtermét, melyet eddig is vezettem

DIÓSY SOMA

cég alatt tovább fogom vezetni. Kérem a t. közönséget sziveskedjenek nagybecsű bizalmukkal a jövőben is megtisztelni és előre is biztosítani a legpontosabb és legjutányosabb kiszolgálásról. Tisztelettel

DIÓSY MIHÁLY.
Telefon 839.

* **Hölgyek** szives figyelmébe ajánlom női-kalap különlegességi üzleteme. Bécsben és Budapesten a legelső szalonokban működtem. Mély tisztelettel *Braun Margit* Rimánóczy-u. 1.

x **Hipp, Hopp, Hurrá,** megvertem Palikát, mert elfelejtette, hogy a PÁRIZSI BAZÁR a Sas alatt van, a Csipke áruház mellett.

x **A városban** számtalan esetben lehet csoportosulásokat látni, amint a hölgyek tanácskoznak egymás között azon a hallatlan olcsó árban forgalomba hozott **harisnya és keztyű cikkek**en, amit **Ungerleider Salamon** harisnya és keztyű áruházában árul Nagy-Váradon, Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki **Nagy Sándor** férfi divatruha kereskedésében a **Zöldfa-utcán,** passagé-kapu mellett.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Kedd: Aranyeső.
Szerda: Aranyeső.
Csütörtök d. u.: Bánk bán. ifjúsági előadás; este: Aranyeső.
Péntek: Aranyeső.
Szombat: Aranyeső.
Vasárnap d. u.: Éva; este: Aranyeső kisbérlet 24. szám.

Ifjúsági előadás. Csütörtökön délután ifjúsági előadást tart a Szigligeti Színház, mely alkalommal Katona klasszikus történelmi drámája: Bánk bán kerül színre. A címszerepet Tóth Elek, Gertrudist Angyal Ilka, Melindát Etsy Emilia játssza.

IRODALOM

Mária-Kongregáció. Hitbuzgalmi képes havi folyóirat. Szerkeszti *Bangha Béla S. J.* (Megjelen havonként egyszer.) Előfizetési ára: tömegesen rendelve (20 példány) egy évfolyam 1 korona, külön rendelve 2 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mária-utca 25. — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

Ki jön Lourdesba? — A külföld példája. — Az eucharisztikus szakosztály. Dr *Bozóky Géza.* — Kongreganisták a tengeren. Gróf Vay A. Péter. — Egy kis sajtó-évdés. — Kongregációt a hadseregben! *Ruttkay Aladár.* — Tövises között. *Magister.* — Levelek egy Mária-leányhoz. *Laci bácsi.* — Elcsúszott egy előrs. — Ujjáéled a zámbezi-i misszió. — Én meletet hozok. Te vagy... Háláadó ének. *Mentes Mihály.* — Imádságos keresztes hadjárat Afrikáért. — A Mária-tisztelet az egyház történetében. — Kongregáció élet. — Irodalom — Telefon.

SPORT

Athletikai és football-verseny.

Április 13-ika végzetos terminussá lesz a sportolókra nézve. Tavaly e napon vendégszereltek nálunk az angol labdarúgók s a ritka mecesre hőzivatart kerekedett.

A kegyetlen, fagyos szélben, sárban igazán önfeláldozás volt megtartani, de még végignézni is a versenyt. Az ilyen sport már nem testedés, hanem merénylet az egészség ellen. A gyér közönséget csak a vakmerő ifjú gárda és néhány amatőr-sportmann képviselte.

A versenyeket a NSE rendezte jó programmal, de a hagyományos rossz idő ezuttal is megzavarta azt. Az egylet athlétái ezuttal léptek ki először a porondra egy házi verseny keretében, mely jó tréningül szolgált a május 1-én tartandó országos versenyre.

A versenyek eredménye a rossz idő dacára elég szép s a következő: I. 100 yardos síkfutás: 1. Varga I. 10'9 mp. 2. Borbély, 3. Bereczky. II. Helyből magasugrás: 1. Debreczeni L., 2. Borbély, 3. Borszék. III. Magas ugrás: 1 helyre holt verseny Debreczeni és Borszék között (155 cm.). 2. Szegedi S., IV. Súlydobás: 1. Varga I. 10'42 cm., 2. Borbély, 3. Borszék. V. 220 yardos futás: 1. Varga I., 2. Kezdődy L. 25 mp. VI. Távolugrás: 1. Borszék F. 2. Debreczeni, 3. Kezdődy. VII. Diszkoszvetés: 1. Borbély L. 2. 32'25 cm. Bereczky, 3. Borszék. VIII. Gerelyvetés: 1. Bereczky F. 44'80 cm. 2. Borszék, 3. Csery. A staféta számok elmaradtak.

Az atléták után a NSE football csapata állt ki barátságos mérkőzésre a debreceni Nyomdász-egylet tagjaival, mivel azonban a felázott pálya nem volt alkalmas bajnok mecsre, csak barátságos volt a mérkőzés. A mecs első goalját a DNYSC lőtte, bár az NSE fölényben volt a mit 7 : 0 kórner arány is előirt. Borszék a játék másik felében kiegyenlít, de újabb goal nem esik. A DNYSC most erősebb csapattal játszott mint a multkor.

A NAC első csapata vasárnap ismét átrándult Debrecenbe s ezuttal szépen kiköszörülte az egyhét előtti szenvedett csorbát. A DKASE-vel, Debrecen egyik legjobb csapatával kedvezőtlen körülmények közt vívott bajnoki mérkőzés a NAC-nak szép diadalt hozott, amidőn 3 : 0-ra verte a DKASE-t. A goalokat Strasser, Kürschner és Obláth rugták. A debreceni utnak ezuttal Kovács, a jeles fedezet volt áldozata, két játék közben berugtak a debreceniek. A közönség sértően viselkedett a váradi játékosokkal szemben. A mérkőzést Moravetz pesti bíró erélyesen vezette.

TÁVIRÁTOK

A pápa állapota.

Róma, ápr. 14.

A pápa állapota állandóan aggasztó. Agyában ül egész nap és fuldoklási rohamai vannak.

A parlamenti őrség.

Budapest, ápril 14.

Gróf Tisza István, Beöthy és Szász alelnökökkel tanácskozott a parlamenti őrség szolgálatának megkezdési határidejéről. Elhatározták hogy az őrség folyó hó 20-án kezd meg szolgálatát.

Montenegró makacskodik.

Cetinje, ápr. 14.

A kormány nyilatkozatot adott ki, amelyben kijelenti, hogy folytatni fogják Szkutari ostromát.

Hóviharok Bécsben.

Bécs, ápr. 14.

Bécsben szombaton este kezdődött a havazás és reggelre hótakaró borította Bécs utcáit. A környék teljesen téli képet mutatott. A Raxot és a Semmeringet 30-40 cm-es hóréteg borította, amilyen a mult télen sem volt. A híres vöszlauer és klosterneuburgi szőlőhegyekben a hóvihar óriási károkat okozott.

Csapatszállítások.

Szófia, ápril 14.

A bolgár kormány állítólag új csapatokat küldött a csatáldzsai vonalra és főképp a Crinápolynál felszabadult csapatokat irányította oda. Nem értik, hogy mi a célja e csapatállításoknak, mikor a kormány köréből folyton azt hirdetik, hogy Bulgária békét akar kötni.

Az inzultált vikárius.

Budapest, április 14.

Jackovics Mihály kismajtényi inzultusa nagy megütközést keltett illetékes körökben. Csaba Adorján főispán jelentést tett az esetről úgy a belügy-, mint a kultuszminiszternek. Illetékes helyen azt az ajánlatot tette, hogy minél előbb nevezék ki az új görög kath. püspököt, mert csak így lehet a népet lecsillapítani.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Áprilisi buza (1913.)	—	—	—
Májusi buza	—	—	10'98
Októberi buza	—	—	11.65
Áprilisi rozs (1913)	—	—	—
Októberi rozs	—	—	9.52
Májusi tengeri (1913)	—	—	7.78
Juliusi tengeri	—	—	7.99
Áprilisi zab (1913)	—	—	—
Októberi zab	—	—	8.59

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	819.—
Oszták hitelrészvény	—	624.—
4%-os koronajáradék	—	82.—
Oszt. magy. államv.	—	710.—
Jelzálogbank	—	429.75
Leszámitoló és pénzváltó	—	511.50
Hazai bank	—	281.—
Magyar bank	—	555.—
Keresk. bank	—	3600.—
Rimamurányi	—	718.50
Salgótarjáni kőszén	—	753.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1072.—
Közuti vasút	—	652.—
Városi villamos	—	368.—
Adria	—	540.—
Atlantika	—	343.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Építész és házi urak szíves figyelmébe.

DENGELEGI és BOTHÁZY

szerező, épület-, díszmű-bádogos, vízvezeték-berendező és esaternázási vállalata Nagyvárad. Kolozsvári-utca 44. szám.

Elvállalunk: fürdőszobák berendezését és szagtalan angol klozettek felszerelését, házi csatornák szakszerű elkészítését, kőfaragó és beton műkő vállalkozók, homok és kavics telepük. — Ip. t. oklevéllel kitüntetve 1899. Költségvetés díjtalan. Meghívásra azonnal TELEFON 579. házhoz jövünk. TELEFON 579

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

A jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **A bonensek naponta felvételnek.**

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Orosilag több száz esetben ajánlja.

10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi kötszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű

sérvkötőit,

szuszpenzoriumok fecskendők és betegápolási cikkei, u. m. egyenestartók, haskötők, ágytálcák, bidég,

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbaterem női és férfi kizsgálásra. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Kereskedelmi magántanfolyam!

Gyorsírás, gépirás, könyvvitel ker. számtan, magyar és német levelezés, szépírás.

A tanfolyam célja, hogy oly férfiak és nők, kereskedők és iparosok, akiknek nem állt módjukban ker. iskolát végezni, a kereskedelmi életben való gyakorlati ismeretekre kiképeztessenek.

Teljes kiképzés 4 hó.

Beiratkozások már most eszközölhetők.

Mérsékelt tandíjak! Egyleti tagoknak kedvezmény

Állasközvetítés!

Könyvfelfektetés, mérlegkészítések, bizalmi könyvrevíziók, kereskedelmi megbízások pontosan és diszkrétan eszközöltenek.

DONAT tanfolyama Szabadság-u. 5.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Osztályok

Értesítjük

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és díszmű bútor asztalos

Sánc-utca a kala gyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Himzés, Csipke áruk

nagy mennyiségben érkeztek; igen olcsó árakban lesz eladva.

Méterje 2 fillértől feljebb.

Nyári keztyű párja 36 fill.

1000 drb. férfing finom 1 94 f.

Harisnya és zsebkendő mindenárban.

Rákóci-ut 14. volt Apolló mellett.

RUFF TESTVÉREK

épület- és géplakatos műhelye
LUKÁCS GYÖRGY-UTCZA 26.

Mindenemű lakatos munkák, **vas-szerkezetek**, **vízvezetékek** javítások és **takarék-tűzhelyek** elsőrendű kivitelben.

Gazdasági eszközök

készítése egy mint: ekék, boronák, borsajtók és szőlőzúzók stb. **Láncoz kútaink** nagy tartósság, mint vízemelő képesség tekintetében minden eddigit fölmúlnak. Mindenemű gépjavítások szakszerűen és gyorsan eszközöltenek.

Nagyvárad város jéggyára, Ossi-téren. Gyári telefonszám 651. Üzletvezető telefonszáma 1046.

Tisztelettel értesítjük a t. jégfogyasztó közönséget, hogy rendes üzemünket megkezdtük és házhoz szállítunk vízvezetési vízből előállított

kristály tiszta műjeget.

Havi bérlet rendszerre előjegyzések elfogadtnak; napi egész tábla szállításnál havi 9 koronát, napi fél tábla szállításnál 4-50 koronát számítunk.

A szállítás gyorsan és pontosan, tisztán kezelt hygienikus kocsikon történik.

Megrendelések telefonon is eszközölhetők, melyek mindenkor a legmondosabban lesznek elintézve.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfiótelep: Szőlős-u. 16.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karbantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútyúruket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakaszerü építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad.

Ha nincs megelégedve

szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Kiválóan szép munkáért aranyérem és aranyokmány kitüntetés.

ÉRTESETÉS.

Értesitem a t. közönséget, hogy **szent JÁNOS-U. 4. SZ. alatt EGY MODERN**

cukrászdát

létesítettem. A fővárosban Kugler (Gerbeaud), Weisz Béla udvari cukrászoknál és külföldi előkelő üzletekbe, helyben a volt Molnár-féle cukrászdában hosszabb ideig működtem.

Parfee és forma fagyalt megrendelések, valamint lakodalmi és egyéb ünnepélyekre süteményeket és tortákat elsőrendű kivitelben a legolcsóbb árban mindenkor megrendelhetők. Becses pártfogást kér

Gáborfi János,
cukrász.

Parfumerie „HEZ” illatszertár. BUDAPEST, VIII. Losonczi-utca 13. sz.

Reklámunk óriási eredménye

újabb reklámakelőre ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb és szembe- szökőbb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

1 csoport 2 korona 50 fillér (19 drb.)

- 1 drb üvegtégely francia arc- és kézfinomító
- 1 drb. francia szappan (bármely illatban)
- 1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
- 1 üveg francia brillantin (bármely illatban)
- 1 könyv (60 lap) angol puderpapír
- 1 csomag dr Heider-féle fogpor
- 1 drb francia fogkefe (csontnyéllel)
- 1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
- 1 üveg valódi Johann Mária Farina kölnivíz
- 10 drb szekrény- és ruhaillatosító (francia Sachet-lap)

Összesen 19 drb 2 korona 50 fillérért.

Szállítások naponta eszközöltenek utánvétel mellett. Négy koronán aluli megrendeléseknél portómegtakarítás céljából célszerű a pénzt előre beküldeni, (lehet bélyegeken is) így a portó 50 fill. utánvételes szállításoknál portó 84 fillér. Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas illatszer és háztartási értesítőnköt kiváratra ingyen és bérmentve küldjük.

UJDONSÁG! Csodaréztrombita!

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta bármilyen nótát játszani. A „Csodaréztrombita” rendkívül erős, vastag sárgarézből van készítve, könnyen tujható, 45 cm. hosszú, szép, tartós billentyűkkel ellátva. Ara tokkal, iskolával és egy hasznos ajándékkal

csak 6 korona

Wagner a hangszerkirály országoserte elismert elsőrendű hangszeráruháza, BUDAPEST JÓZSEF-körút 15. Fényképes hangszerárjegyzék ingyen. Óvás! Figyelem a pontos címre és házszámra.

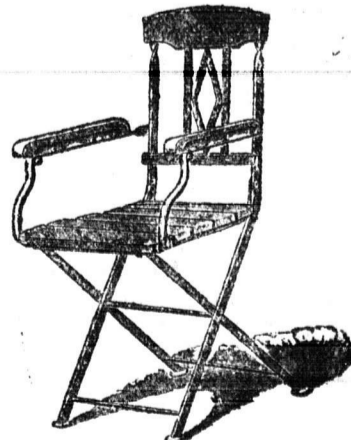
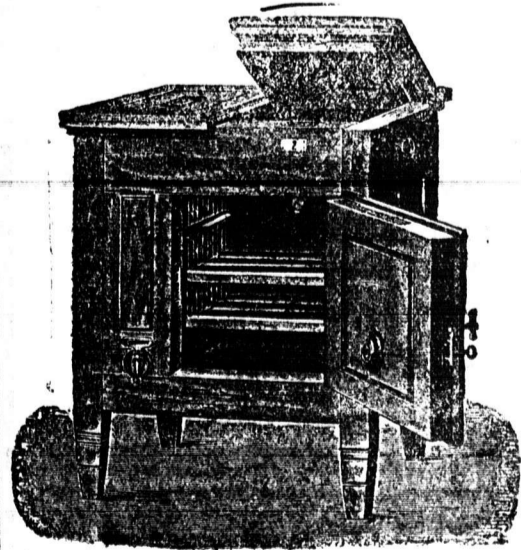
Legjobb és legizletesebb

csemege különlegességek,
legelsőbb rendű fűszerárúk

előnyös árakban csak

Özv. Kádár Jánosné

elsőrangú fűszer- és csemege kereskedésében szereshetők be.

JÉGSZEKRÉNYEK kerti vasbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, FAGYLALT-GÉPEK és FORMÁK asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek
vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész
Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultam eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkelt órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknek 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűző üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa

fűszer, csemege kereskedése
Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

RUM és LIKÖR

háziilag való készítéséhez legjobb essentiák

:: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT

„A nyál” droguerhiában
BÉMER-TÉR.

Legujabb blousok

rajzoltva és készen a legjutányosabb árban kaphatók

KEPES ETELKA

kézimunka üzletében, hol a monogram és fehér himzések legszebben eszközöltetnek
Kossuth-utcán, a Bihar megyei Takarékpénztárral szemben.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál

Rákóci-ut

Telefon. 630.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pánzünet idegen cégnek, vagyunk

lánckútat

MÁRKUZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Ór-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyiszintén előszoba és konyha berendezést. Hívásra megjelenek.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos

Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarék tűzhelyek állandóan raktáron. Költségvetést kívánatra küldök.

Alapított 1895-ben.

Deo Adiuvente!

Imrek Károly

épület és műbútor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Estéknél Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészet és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

Bihar megye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabírók és közigazgatási szervek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiiban évek során át szerzett gyakorlati ismeretem lehetővé teszi, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak tudással a leppontosabban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálakat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus kivitelben a legbiztosabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. ur közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut TELEFON 491.

Jenny Jenő

órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. Szent János-u. 30. sz. Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk.

Tanuló felvétetik.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,

Kossuth Lajos-utca 18.

Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyszereleléseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)

NAGYVÁRAD,
Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női (Orthoped cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhöz jövök.

Petry Árpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Taroly és Biszta mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerész munkák szakkerü javítása elfogadjatik.

Alapított 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjármű, vas és rozöntőde

NAGYVÁRAD,
Sánc-utca 22. sz.

UJ keztűs és sérvkötő készítő!

Keztűk mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készíttetnek. B. Á. I. keztűk 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközölk. Ruganyos sérvkötők 4 korona. HORVÁTH R. Nagyvárad, Szt János-utca

Villamos berendezéseket,

u. m. magánépületek világítási felszerelését, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalat Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett kábes és köszörűdéje

Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindennemű speciál köszörűléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lőnyírógépet, és mindennemű más porotvák köszörülését pontosan eszközölk.

ÉGI LANT

ker. katolikus imádságos és énekes könyv, díszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóci-ut, 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében
fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevásárlási forrás. Telefon 769. sz.